

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa

- miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin
- minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla
- miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan
- miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan
 - toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
 - toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)
 - tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)
 - arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)
 - toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien

sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

KOKKOLAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Kokkolan perusopetuksessa toimintakulttuurin kehittämisen keskeisiä periaatteita ja tavoitteita ovat myönteinen, kannustava ja vuorovaikutteinen ilmapiiri sekä kiireettömyyden tuntu. Keskeistä on oppimisen motivaation vahvistaminen ja sen ylläpitäminen koko oppimispolun ajan. Opetuksessa ja johtamisessa toteutetaan yhteistoiminnallisuuden periaatteita ja tavoitteena on oppiva ja hyvinvoiva kouluyhteisö. Lähikouluperiaate ja kaikille yhteinen koulu ovat koulunkäynnin tuen järjestämisessä tärkeitä toimintakulttuuria ja toimintatapoja ohjaavia tavoitteita. Koulunkäynnin tuki pyritään järjestämään oppilaan luokse hänen lähikouluunsa.

Koulujen toimintakulttuureissa voi olla omaleimaisia piirteitä, mutta omaleimaisuus ei saa vaarantaa oppilaiden yhdenvertaisuutta.

Toimintakulttuuria pohditaan ja arvioidaan vuorovaikutteisessa, yhteisöllisessä keskustelussa lukuvuoden eri vaiheissa. Toimintakulttuuria arvioidaan säännöllisesti myös lukuvuosi- ja toiminnanarvioinnin yhteydessä.

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytyk

on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäsenenä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnot ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäsenenä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri

ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnot täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaiikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi
- toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien
 - miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa.
 - miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana
 - miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut
 - miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan
 - miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena
 - miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan
 - yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa
 - miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään
- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
 - miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta
 - mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:
 - oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetuksen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.
 - oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
 - oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
 - oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
 - oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
 - oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
 - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on eväty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
 - yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan

- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet.

Yhdysluokkaopetus

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään
- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet
- käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun
- konsultaation käytänteet ja yhteistyö

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla

Opetus erityisissä tilanteissa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä

- omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen
- koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

KOKKOLAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti. Opettajan tehtävänä on olla yhteydessä huoltajaan ja toimia paikallisen Koulupoissaolo suunnitelman mukaan.

Oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen ovat Kokkolan perusopetuksessa koulutyön järjestämisen perustana. Tavoitteena on, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja arvioinnissa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Jokaisella Kokkolan perusopetuksen koululla toimii perusopetuslain mukainen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Kodin ja koulun välisen yhteistyön lähtökohtana Kokkolan perusopetuksessa on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja oppilashuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Kokkolan perusopetuksessa huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Kokkolan kouluille on laadittu Koulujen työrauhaohjeistus, jonka mukaan koulut toimivat kurinpitoa vaativissa tilanteissa.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Päätös toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirtymisestä voidaan tehdä varhaiskasvatuksessa, esi- tai peruskoulun aikana. Päätöksen tukena tulee käyttää lausuntoja hoito- ja kuntoutusvastuussa olevilta asiantuntijoilta. Opetus- ja kasvatushenkilöstön tehtävä on antaa huoltajalle tietoa, miten toiminta-alueittain opiskelu vaikuttaa lapsen/oppilaan koulupolkuun.

Koulupolkua suunnitellessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja pyytää toiminta-alueittain opettavaa opettajaa käymään työparin kanssa tutustumassa lapseen. He arvioivat, mikä ryhmä lapselle olisi soveltuvin.

Peruskoulun aloittanut oppilas voi siirtyä toiminta-alueittaiseen opetukseen, jos oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Tällöin toimitaan samoin periaattein kuin esikoulusta siirryttäessä toiminta-alueittaiseen opetukseen.

Tuleva koulupaikka ilmoitetaan huoltajille sen jälkeen, kun koulupaikkaselvitys on suoritettu. Huoltajalle ja oppilaalle on hyvä järjestää mahdollisuus tutustua tulevaan ryhmään. Tarvittavat hallinnolliset päätökset tehdään, kun on selvää, mihin kouluun ja luokkaan oppilas siirtyy.

Toiminta-alueittain tapahtuvaa opetusta järjestetään useammalla Kokkolan koululla ja opetusta antaa erityisluokanopettaja erityisluokassa. Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan oppilaanohjaus tapahtuu yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Työelämään tutustuminen toteutetaan oppilaan toimintakyvyn tasoisesti ja erilaisiin toimintaympäristöihin tutustuen.

Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa, joka löytyy kaupungin intrasta.

Motoriset taidot

Tavoitteena on tutustua erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin ja toimintaympäristöihin, auttaa oppilasta löytämään liikkumisen ilo, joka lisää päivittäistä fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Näin on mahdollista löytää mielenkiinnon kohde ja elinikäinen harrastus.

Kieli- ja kommunikaatio

Opiskellaan pitkäjänteisesti suomen kieltä huomioiden eri kommunikointitavat ja -välineet.

Sosiaaliset taidot

Tarjotaan oppilaille mahdollisuus toimia erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Positiivinen pedagogiikka työskentelyotteena sosiaalisten taitojen opettamisessa.

Päivittäisten toimintojen taidot

Tutustutaan lähiympäristöön, erilaisiin vapaa-ajan aktiviteetteihin ja niiden kautta siihen, miten ympäröivä yhteiskunta toimii ja miten siinä toimitaan.

Turvallisuuskasvatuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tunnistamaan vaaratilanteita, pyytämään apua, arvioimaan riskejä sekä tekemään turvallisia valintoja. Oppilas harjoittelee vaaratilanteissa toimimista.

Kognitiiviset taidot

Oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaisesti tavoitteena on monilukutaito, joka sisältää lukemisen ja matemaattisen taitojen perusvalmiuksia. Perusvalmiuksia kehitetään pitkäjänteisesti oppilaan taitotason mukaisesti.

Joustava perusopetus

Kokkolan kaupungin joustava perusopetus (Jopo) järjestetään pienryhmämuotoisesti yläkoulun tai yhtenäiskoulun yhteydessä. Osa joustavan perusopetuksen ryhmien toiminta on suunnattu monikielisille oppilaille.

Joustavan perusopetuksen opetuksessa käytetään mahdollisimman monimuotoisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tavoitteena on oppilaan henkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin paraneminen. Toiminnan tavoitteena on myös saada oppilaat kiinnittymään koulumaailmaan ja saada jokaiselle päättötodistus. Joustavan perusopetuksen oppilaita voidaan integroida mahdollisuuksien mukaan joissain oppiaineissa yleisopetuksen ryhmiin.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan toisen asteen nivelvaiheessa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7.–9.-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Monikielinen joustava perusopetus tukee oppilaan kielitaidon kehittymistä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat.

Joustavaan perusopetukseen kuuluu työelämätaitojen kartuttaminen. Työpaikkaopiskelu on tavoitteellista toimintaa, jota ohjaavat perusopetuksen yleiset tavoitteet ja niiden pohjalta oppilaalle laaditut oppimistehtävät. Koulu ja työpaikat ovat opiskelupaikkoina erilaisia monissa suhteissa, mutta sisältävät samojaakin piirteitä, näin ollen oppilaat saavat poikkeavia oppimisympäristöjä ja oppimisesta tulee mielekästä. Opettaja tai opettajan työpari käyvät työharjoittelupaikassa seuraamassa harjoittelun sujumista. Ennen harjoittelua työjaksolle määritellään tavoite, jonka toteutumisesta tarkastellaan myös harjoittelun jälkeen. Onnistumisesta arvioidaan työpaikan edustajan, opettajan ja oppilaan kanssa yhteistyössä. Työelämäjaksot ovat yksilöllisiä ja ne määritellään kullekin oppilaalle tarpeen mukaan.

Jopo-toimintaan liittyvät kiinteästi myös muun muassa luonnonläheinen toiminta, projektit, yritysvierailut, leirikoulut, opintomatkat sekä jatko-opiskelupaikkoihin tutustuminen. Toiminnan suunnittelu tehdään opettajan ja rehtorin toimesta ennen lukuvuotta osaksi koulun lukuvuosisuunnitelmaa, ja sitä tarkennetaan lukuvuoden aikana. Jokainen toiminta toteutetaan oman suunnitelmansa mukaisesti. Ohjelma vaihtelee eri vuosina. Toimintaa arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.

Joustavan perusopetuksen toiminnasta vastaa ryhmän opettaja. Muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan. Nuorisotoimen ja sosiaalitoimen kanssa tehtävä yhteistyö voi olla muun yhteistyön lisäksi myös konsultatiivista ja taloudellista. Koulussa luokan toiminnassa voivat olla mukana esimerkiksi ohjaaja tai kouluvalmentaja.

Oppilasvalinta joustavaan perusopetukseen perustuu vapaaehtoisuuteen. Keväällä oppilas voi hakea Jopo-luokalle. Yhteistyö huoltajien kanssa on hakuvaiheessa tärkeää. Kaikki luokalle hakeutuneet nuoret haastatellaan. Haastattelussa ovat läsnä joustavan perusopetuksen opettaja, oppilas ja huoltaja. Tarvittaessa siihen voi osallistua myös nuorisotyöntekijä tai joustavan

perusopetuksen opettajan muu työpari. Haastattelussa kartoitetaan oppilaan kiinnostus ja sitoutumisaste erilaisia oppimismenetelmiä ja vaihtuvia oppimisympäristöjä kohtaan. Joustavaan perusopetukseen valitaan maksimissaan kymmenen oppilasta. Ensisijaisia hakijoita ovat 8. ja 9. vuosiluokalle hakevat.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokkaopetus Kokkolan perusopetuksessa järjestetään oppilaan oman vuosiluokan viikkotuntimäärän mukaisesti tai jakamalla vuosiviikkotunnit osiin tasaten oppiaineiden opetustunnit eri vuosiluokkien kesken. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokurssittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Yhdysluokkaopetuksessa noudatetaan eri oppiaineiden vuosiviikkotunteja niin, että oppilaalla on sama tuntijaon mukainen määrä oppiainekohtaisia vuosiviikkotunteja yhdysluokkaopetuksen päätyttyä kuin oman vuosiluokan muilla kaupungin oppilailla. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määritellyyn kokonaistuntimäärään.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Sairaalaopetuksen osasto-oppilailla on automaattisesti koulupaikka Mariankadun koulussa. Sairaalassa potilaana olevaa oppilasta koskee perusopetuslaki 4a §, jonka perusteella opetusta annetaan oppilaalle aina siinä määrin kuin se on oppilaan terveys huomioon ottaen mahdollista. Osasto-oppilaan tullessa osastolle, hoidosta vastaava lääkäri määrittelee koulun alkamisajankohdan ja koulupäivän pituus määritellään yhdessä koulun kanssa.

Opetuksen alkamisesta sairaalaopetuksessa ilmoitetaan aina oppilaan oman koulun rehtorille, joka tekee perusopetuslain 18 § mukaisen päätöksen oppilaan opetuspaikasta sairaalaopetuksessa määräaikaaisesti. Oppilaan omalta koululta pyydetään opetuksen järjestämisen kannalta oleelliset tiedot ja oppilaan huoltajat täyttävät kouluuntulolomakkeen.

Osasto-oppilaaksi rinnastetaan syömishäiriöyksikkö Verson sekä myös Soiten lastensuojeluyksiköstä tulevat oppilaat, joilla on erikoissairaanhoidollinen hoitokontakti, ja joiden opetusta on muuten hankala järjestää. Myös heille sairaalaopetusyksikkö järjestää sijoitusaikana opetusta. Sairaalahoidossa oleva oppilas voi opiskella myös omassa koulussaan, mikäli se on oppilaan kokonaistilanne huomioon ottaen mahdollista ja tukee oppilaan normaalia kasvua ja kehitystä, ja siitä on erikseen oppilaan oman koulun rehtorin ja huoltajan kanssa sovittu.

Sairaalaopetukseen voivat hakeutua myös erikoissairaanhoidon avohoidossa olevat oppilaat. Oppilaan oma koulu ja huoltajat hakevat yhdessä sairaalaopetuspaikkaa erillisellä hakemuksella. Paikka on aina määräaikainen ja paikan voi menettää, mikäli oppilas tai huoltajat katkaisevat erikoissairaanhoidollisen hoitokontaktin. Jakson pituus sovitaan yhdessä oman koulun rehtorin, sairaalaopetuksen rehtorin sekä oppilaan huoltajien kanssa. Sairaalaopetuksen rehtori tekee oppilaspaikkoja myöntäessään yhteistyötä hoitavan tahon kanssa. Osastohoidossa ollut oppilas voi jatkaa avopaikalla osastojakson jälkeen ilman erillistä hakemusta lääkärin suosituksesta, mikäli se hänen terveytensä ja toimintakykynsä kannalta on oleellista, ja mikäli koulussa on vapaita oppilaspaikkoja. Sairaalaopetuksen avopaikalle voi hakeutua koko hyvinvointialueen alueelta. Sairaalaopetuksessa ollessaan oppilas on edelleen oman koulunsa oppilas ja päätökset oppilaan koulunkäyntiä koskevissa asioissa tehdään yhdessä oman koulun ja huoltajien kanssa.

Sairaalaopetuksessa voidaan opiskella normaalin opetussuunnitelman mukaisesti tai tavoitekokonaisuuksittain. Eteneminen ja tuki suunnitellaan oppilaskohtaisesti. Oppilaan arviointi tehdään jakson pituuden mukaan joko yhteistyössä oman koulun kanssa tai kokonaan sairaalaopetuksessa. Oppilasarviointit ilmoitetaan omalle koululle oppilaan lähtiessä sairaalaopetuksesta tai viimeistään silloin, kun on oppilaan oman koulun yleinen arviointiajankohta.

Sairaalaopetuksessa jokaisella oppilaalla on omat haasteensa ja henkilökohtaiset tavoitteet. Sairaalaopetuksen yleiset tavoitteet ovat

- Oppilaan koulunkäynnin turvaaminen sairaalajakson aikana oppilaan oman toimintakyvyn rajoissa
- Oppilaan koulunkäynnin rauhoittaminen tai sen käynnistäminen
- Oppilaan terveen kasvun ja kehityksen tukeminen

- Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin esteiden kartoittaminen
- Opintojen eteneminen joustavilla opetusjärjestelyillä
- Oppilaan sosioemotionaalisten taitojen ja toiminnan ohjauksen vahvistuminen
- Oppilaan vahvuuksien löytyminen ja itsetunnon vahvistuminen
- Oppilaan syrjäytymisen ehkäisy

Paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet

Sairaalaopetuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien ja oppilaan oman koulun toimijoiden kanssa koko hyvinvointialueelta sekä toisen asteen koulujen kanssa erityisesti toiselle asteelle siirryttäessä. Päivittäistä yhteistyötä tehdään osastojen henkilökunnan sekä erikoissairaanhoidollisten toimijoiden kanssa, joita ovat esimerkiksi lasten- ja nuorisopsykiatrinen poliklinikka, terapia- ja lastenpoliklinikka, toimintaterapia- ja kehityspoliklinikka. Yhteistyötä tehdään myös muiden lasta kuntouttavien tahojen kanssa kuten perheneuvola ja yksityiset kuntoutusta antavat terapeutit sekä hyvinvointialueen lastensuojeluyksiköt. Yhteistyökäytänteinä ovat puhelut, viestit ja palaverit. Jalkautuvana työnä tehdään kouluvierailuja tai vastaanotetaan koululle vierailijoita. SAKO-tiimi kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa ja osaston ja poliklinikan apulaisosastonhoitajien kanssa pidetään erilliset yhteistyöpalaverit kerran kuukaudessa. Opettajat osallistuvat osaston moniammatillisiin viikkoarvioihin, tiimeihin sekä hoitoneuvotteluihin. Yksittäiseen oppilaaseen liittyvät yhteistyökäytännöt riippuvat paljon siitä, onko oppilas avopaikalla vai osastolla kriisi-, tutkimus- tai hoitopaikalla. Edellä mainittujen lisäksi sairaalaopetuksen terveydenhoitaja ja koululle nimetty koulukuraattori vierailee koululla, tapaa oppilaita ja/ tai heidän huoltajiaan ja osallistuu tarvittaessa avo-oppilaiden seurantalavereihin.

Käytännöt, yhteistyö ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun

Sairaalaopetus palvelee koko kaksikielistä hyvinvointialuetta. Alueellista yhteistyötä tehdään kaikkien niiden kuntien ja oppilaiden koulujen kanssa, jotka ovat lähettävänä tahona. Sairaalaopetuksen ja oppilaan oman koulun välistä yhteistyötä tapahtuu sekä koulunkäynnin nivelvaiheessa että itse koulunkäyntivaiheessa. Oppilaan oman koulun ja sairaalakoulun yhteistyön tarve korostuu oppilaan tulo- ja lähtövaiheessa.

Tulovaihe sairaalaopetukseen

- osastolta tulee tietoa koululle uudesta oppilaasta ja oppilaalle sovitaan tutustumiskäynti
- ilmoitetaan opiskelun alkamisesta oman koulun rehtorille ja sovitaan yhteyshenkilö oppilaan koululta
- tehdään pedagoginen kartoitus oppilaan koulutilanteesta ja oppimiseen liittyvistä haasteista
- oppilaan kotikoulu antaa toiveita sairaalakoululle oppilaan opintojen etenemiseen liittyvistä toiveista
- avo-oppilaaksi tulevalle oppilaalle pidetään tuloneuvottelu koululla yhdessä huoltajien ja oman koulun edustajan kanssa

- avo-oppilaalle tehdään koulusopimus ja sovitaan jakson pituus
- oman koulun rehtori tekee perusopetuslain 18 § mukaisen päätöksen oppilaan opetuspaikasta määräaikaisesti sekä perusopetuslain 4a § mukaisesta mahdollisuudesta opiskella oman toimintakykynsä mukaisesti sairaalaopetusaikana
- yhteyttä omaan kouluun pidetään tarpeenmukaisesti seurantalavereissa tai osasto-oppilaan hoitoneuvotteluissa

Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan siirtyessä toisen järjestäjän tai muualla järjestettävään perusopetukseen koulu toimittaa pyydettäessä pedagogiset asiakirjat vastaanottavalle opetuksen järjestäjälle. Oppilaan palatessa takaisin vastaanottava koulu pyytää siirtopalaverin järjestämistä.

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

6.13. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta
- arvioinnista tiedottamisen muodot
- käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet
- valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
- sanallisen arvion tai numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa
- valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa
- erityisen tutkinnon suorittamisen toimintatavat
- todistusten mahdolliset liitteet.

KOKKOLAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

Kokkolan perusopetuksessa tärkeänä osana lukuvuoden aikaista arviointia on arviointikeskustelut, joissa kodin ja koulun välinen yhteistyö korostuu. Huoltajien kanssa on tärkeää keskustella koulutyön tavoitteista ja arviointikäytännöistä. Opettajan, oppilaan ja huoltajan yhteiset keskustelut edistävät keskinäistä luottamusta ja välittävät tietoa oppilaan tilanteesta. Arvioinnin myötä saatu tieto auttaa opettajaa suuntaamaan opetustaan oppilaan tarpeen mukaan.

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen. Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppilaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Käyttäytymistä arvioidaan ja oppilaille annetaan käyttäytymisestä ohjaavaa palautetta suhteessa Kokkolan perusopetuksen linjauksiin ja koulukohtaisiin käyttäytymisen tavoitteisiin.

Kokkolan perusopetuksen yhteiset käyttäytymisen tavoitteet ovat:

- Toisten ihmisten huomioon ottaminen
- Hyvien tapojen ja sääntöjen noudattaminen
- Tilannetietoinen käyttäytyminen

Tavoitteet on asetettu seuraavien käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen pohjalta:

- sääntöjen ja yhdessä tehtyjen sopimusten noudattaminen
- hyvien tapojen noudattaminen ja sitoutuminen koulun tapakulttuuriin
- psyykkisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä huolehtiminen
- asiallinen ja tilannetietoinen käyttäytyminen
- suhtautuminen koulutovereihin ja aikuisiin
- vuorovaikutustaidot
- yhteistyökyky
- työrauhan antaminen toisille
- suhtautuminen koulun ja oppilastoverin omaisuuteen sekä yhteisiin välineisiin ja tarvikkeisiin

Kokkolan perusopetuksen yhteiset tavoitteet ja kriteerit löytyvät alla olevasta taulukosta.

TAVOITTEEN SAAVUTTA- MINEN	Toisten ihmisten huomioon ottaminen	Hyvien tapojen ja sääntöjen noudattaminen	Tilannetietoinen käyttäytyminen
Erinomaisesti (10-9)	Oppilas ylläpitää ja edistää työrauhan syntymistä. Oppilas haluaa vaikuttaa positiivisesti luokan ilmapiiriin. Oppilas edistää omalla käyttäytymisellään hyviä toimintatapoja toisten ihmisten huomioimisessa auttaen ja kannustaan. Oppilaalla on monipuoliset vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot.	Oppilas noudattaa sääntöjä ja ohjeita ja pyrkii omalla toiminnallaan vahvistamaan turvallista ja hyvää kouluarkea. Oppilas edistää omalla toiminnallaan kohteliasta, ystävällistä ja auttavaista tapakulttuuria. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista ja hän kannustaa myös muita asialliseen kielenkäyttöön.	Oppilas käyttää harkintakykyä erilaisissa kouluarjen tilanteissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä sekä kannustaa muita toimimaan esimerkiksi. Oppilas hallitsee omia tunteitaan ja säätelee omaa käyttäytymistään toimien vastuullisesti eri tilanteissa ja paikoissa.
Hyvin (8)	Oppilas ylläpitää työrauhaa. Oppilas mukautuu oman luokkansa ilmapiiriin. Oppilas suhtautuu aikuisiin ja muihin oppilaisiin kohteliaasti. Oppilaalla on sujuvat vuorovaikutustaidot ja hän osoittaa yhteistyöhalua.	Oppilas noudattaa annettuja sääntöjä ja ohjeita. Oppilas on kohtelias, ystävällinen ja auttavainen aikuisia ja toisia oppilaita kohtaan. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista.	Oppilas käyttää harkintakykyä erilaisissa kouluarjen tilanteissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilas hallitsee omia tunteitaan ja säätelee omaa käyttäytymistään.
Osittain (7-6)	Oppilas häiritsee ajoittain työrauhaa ja opetusta. Oppilas ei edistä omalla käytöksellään luokan hyvää ilmapiiriä. Oppilaan kunnioittava suhtautuminen aikuisiin ja muihin oppilaisiin vaihtelee. Oppilaalla on toisinaan haasteita erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas noudattaa yleensä annettuja sääntöjä ja ohjeita. Oppilas on toisinaan epäkohtelias ja epäystävällinen aikuisia ja toisia oppilaita kohtaan. Oppilaan kielenkäyttö on ajoittain epäasiallista.	Oppilaalla on haasteita toimia harkiten erilaisissa kouluarjen tilanteissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaalla on toisinaan haasteita säädellä omia tunteitaan ja omaa käyttäytymistään.
Heikosti (5)	Oppilas häiritsee jatkuvasti työrauhaa ja opetusta. Oppilas vaikuttaa negatiivisesti omalla käytöksellään luokan ilmapiiriin. Oppilas suhtautuu jatkuvasti epäkunnioittavasti aikuisiin ja muihin oppilaisiin. Oppilaalla on toistuvasti haasteita vuorovaikutustilanteissa ja yhteistyössä muiden kanssa.	Oppilas rikkoo jatkuvasti ja tietoisesti yhteisesti sovittuja sääntöjä ja ohjeita. Oppilas on toistuvasti epäkohtelias ja epäystävällinen aikuisia ja toisia oppilaita kohtaan. Oppilaan kielenkäyttö on toistuvasti epäasiallista.	Oppilas häiritsee harkitsemattomalla käytöksellään kouluarjen erilaisia tilanteita. Oppilaalla on toistuvasti haasteita säädellä omia tunteitaan ja omaa käyttäytymistään.
Hylätty (4)	Käyttäytyminen on vaaraksi itselle ja muille, erityistoimenpiteistä huolimatta oppilaan koulunkäynti ei suju.		

Arviointikeskustelu järjestetään vuosiluokilla 1–6 yhden kerran lukuvuoden aikana. Arviointikeskustelu toteutetaan syksyllä 1.10.–31.11. välisenä aikana. Koulut täsmentävät ajankohdan lukuvuosisuunnitelmassaan. Arviointikeskustelu pohjautuu oppilaan itsearviointiin, huoltajan näkemyksiin ja opettajan arvioon oppilaan oppimisesta. Arviointikeskustelun tavoitteena on muodostaa oppilaan vahvuuksien kautta tavoitteet lukuvuoden aikaiselle oppimiselle yhdessä opettajan, oppilaan ja huoltajan kanssa.

Arviointikeskustelu järjestetään vuosiluokilla 7 ja 8 yhden kerran lukuvuoden aikana. Arviointikeskusteluun osallistuu luokanvalvoja, oppilas ja huoltaja ja keskustelu pidetään keväällä ennen viikkoa 9. Koulut täsmentävät ajankohdan lukuvuosisuunnitelmassaan.

Oppilaanohjaaja keskustelee oppilaan kanssa ainakin yhden kerran 9. vuosiluokan aikana ennen yhteishakua. Tarvittaessa huoltaja osallistuu keskusteluun.

Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden arviointikeskustelut toteutetaan soveltuvin osin huoltajien kanssa pidettävissä tapaamisissa.

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä. Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat suomen kieli,

toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäntietä, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositolodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty- merkinnällä.

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

Kokkolan perusopetuksessa vuosiluokilla 4–6 tarjottavat valinnaiset aineet ovat alle kaksi vuosiviikkotuntia. Nämä valinnaiset aineet arvioidaan hyväksyttymerkinnällä. Vuosiluokilla 4–9 opetettava vapaaehtoinen A2-kieli arvioidaan numeroin. Vuosiluokilla 8–9 opetettava valinnainen B2-kieli arvioidaan numeroin. Vuosiluokilla 7–9 alle kahden vuosiviikkotunnin laajuiset valinnaisaineet arvioidaan hyväksyttymerkinnällä.

Kokkolan perusopetuksessa tarjotaan taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja 8–9 vuosiluokilla. Taide- ja taitoaineiden valinnaisaineet ovat kaupunkikohtaisesti yhtenäiset. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Erityisluokanopettaja tai erityisopettaja suunnittelee tavoiteainekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen toteutuksen, seurannan ja arvioinnin tarvittaessa yhdessä aineen- tai luokanopettajan kanssa. Aloitteen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymiselle tekee oppilaan opetuksesta vastaava opettaja.

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

7. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 7 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan. Siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut
 - rehtorin vastuut
 - lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut
 - toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut
 - perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt
 - pienryhmien koko ja muodostaminen
- ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut
- oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu
 - yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa
 - opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet
- oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut

KOKKOLAN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Rehtorin tehtävä on organisoida lukuvuosisuunnitelman laatiminen. Rehtori kartoittaa opetushenkilökunnan kanssa koulun resurssitarpeen ja suunnittelee tukitoimet, rakenteelliset ratkaisut, vastuut ja järjestelyt yhteistyössä opetuksen järjestäjän kanssa. Rehtori ja opetuksen järjestäjä vastaavat siitä, että edellä mainitut asiat on tarkoituksenmukaisesti kirjattu lukuvuosisuunnitelmaan. Ryhmäkohtaisen tuen vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuoden aikana ja sen päätteeksi.

Oppilaan siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja koulun henkilöstön kesken. Oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista tarvitaan opetusjärjestelyjen suunnittelussa. Tukeen liittyvien pedagogisten asiakirjojen tiedot siirtyvät esiopetuksesta perusopetukseen tiedonsiirtona ja muu tieto siirretään tarvittaessa.

Ryhmäkohtaisen tuen kirjaamista ei vaadita. Oppilaan siirtyessä yksiköstä toiseen on tärkeää välittää pedagogiset tiedot. Olennaisessa osassa on opetushenkilöstön välinen yhteistyö.

Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelman laatiminen on mahdollista myös niissä tilanteissa, jolla yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este. Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan sekä huoltajan kanssa. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.

Oppilaskohtaisen arvioinnin ja suunnitelman valmistelun tekevät oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat yhdessä erityisopettajan kanssa. Erityisopettaja on yhteydessä opetuksen järjestäjään, kun arvio ja suunnitelma on valmis päätettäväksi. Opetuksen järjestäjä lukee arvion ja suunnitelman, jonka jälkeen hän tekee päätöksen oppilaskohtaisesta tuesta. Oppilaskohtaisen tuen päätöksestä lähetetään koululle tieto suojatulla sähköpostilla.

Oppilasta opettavat opettajat muodostavat pienryhmät yhteistyössä sekä arvioivat yhdessä oppilaiden työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä. Pienryhmän koko määräytyy tarpeen mukaan. Ryhmän koko on korkeintaan 10 oppilasta, jotta oppilaan tarvitsemaa tukea voidaan toteuttaa.